

hans Balgfreds kunde det interessere mig at vide, til hvem han sendte de forskjellige Lovforslag, om han sendte dem til alle Bælgerne eller kun til enkelte Personer. Det ligger jo nærmest at antage, at han ikke har sendt dem til alle Bælgerne, men maasse har han sendt dem til alle Folk, der betale deres Tiende i Penge og altsaa ikke levere den in natura, og at disse have udtalt sig paa den Maade, som han angav, er jo ganske naturligt. Saa alt Fald tror jeg, at den Maade at raadspørge sine Bælger paa er høist skjæbningsangar, thi den kan ofte bringe det sit Modsatte frem af, hvad der er Flertallets Mening. Sluttelig skal jeg endnu kun rette et Spørgsmaal til det ærede Medlem, og det er, om han virkelig vil være med til at føre Love igjennem, som ikke ere ønskelige. Det ærede Medlem urgerede jo nemlig, at vi vare for tilbøjelige til at ville sætte vor egen Mening igjennem, og at vi ikke vilde tage Hensyn til Mindretallet. Dette er jo egentlig den samme Tankegang, som i de sidste Dage flere Gange er fremkommen fra Ministerbordet, nemlig, at vi ville have Alt eller Intet, men jeg synes, at det fremgik af hans Ord, at, naar han blot kunde faae nye Love ud, saa vilde han tage dem, selv om de ikke vare ønskelige. Jeg kunde nok ønske at faae at vide, om det virkelig var hans Mening. Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger.

Spøgsbro: Jeg tror, at det ærede Medlem fra Afsens (Andersen), som har talt paa Forslagsstillernes Vegne, stiller sig paa et urigtigt Standpunkt, naar han gaar ud fra, at Tiendeyderne havde valgt uheldig for sig, dengang de valgte at yde Korn i Stedet for Penge. Det kan være Tilfældet paa en enkelt Egn, f. Ex. i den Egn, han repræsenterer, og maasse ogsaa i den, jeg repræsenterer, som støder op til hans Balgfreds; men vi ere ikke satte her for at varetage en enkelt Kredses Interesser. Vi ere valgte for hele Landet, og det er en bekendt Sag, som ofte nok er fremdragen her i Thinget, at der er store Strækninger af Landet, hvor Tiendeyderne vilde finde sig brystholdne ved at skulle svare efter Kapitelstarten, da denne sættes høiere end den Pris, de kunne faae for deres Korn. Det er navnlig Tilfældet i de Dele af Jylland, hvor der dyrkes andre Arter af Havre og Byg eller i det hele ringere Korn end det, hvorefter i Regelen Kapitelstarten er sat. Et Exempel paa, at det Grundlag, han saaledes selv angav for sit Forslag, ikke altid slaar til, er mig ogsaa bekendt fra den sidste Tid, idet der paa Møen er blevet stillet det Spørgsmaal til Tiendeyderne, om de vilde betale efter Kapitelstarten da saa Tiendetageren var villig til at gaa ind derpaa; men der var en Del Tiendeydere og deriblandt nogle af de fremmeligste i Agerbruget, der afflogte dette. Det er ingenlunde en given Ting, at et Forslag, hvorefter Tienden skulde ydes efter Kapitelstarten i Stedet

for som hidtil i Korn, nødvendigvis skulde være til Fordel for Tiendeyderne. Der er imidlertid for mig en Hovedbetænkning ved selve Sagen, som er fremkommen, siden vi sidst havde den til Behandling, og det er den, at vi staa ved en Forandring af hele Kapitelstartssystemet. Kapiteltaxten sættes jo, som bekendt, efter Lønne Korn; men det har viist sig, at det mere og mere bliver Brug at sælge Korn efter Vægt og ikke efter Lønne. Det er en Udvikling, som vil gaa for sig, efterhaanden som Agerbruget skrider frem, og af Hensyn dertil er det maasse ikke rigtigt nu at gjøre en Forandring som denne. Det er i alt Fald et Punkt, som jeg vil ønske, det Udvalg, der vil blive nedsat om Sagen, vil have sin Opmærksomhed henvendt paa. Efterhaanden som Dampmaskiner blive indførte, hvorved det bliver lettere at fortære Kornet efter dets forskellige Vægt, vil det naturligvis faae meget stor Betydning. — Med Hensyn til Enkeltheder i Lovforslaget er allerede fremkommet saa mange Indvendinger — disse Spørgsmaal høre jo ogsaa ind under et muligt Udvalgs nærmere Prøvelse — at jeg ikke skal gaa synderlig ind derpaa. Et Par Hovedpunkter maa jeg dog berøre. Det ene er det alt oftere fremdragne, hvorledes Kommissionen skulde sammensættes. Den ærede Forslagsstiller erklærede, at det væsentlig var det System, som var fulgt i Loven af 19de Februar 1861; men det ærede Medlem vil vistnok ogsaa erindre, at Gjennemførelsen af denne Lov fremkaldte stor Bellagelse rundt omkring i Landet, saa jeg tror ikke, at dette Forbillede har viist sig meget heldigt. Der er allerede fra ham gjort den Indrømmelse, at man jo kunde lade Tiendeyderne selv vælge den Ene. Dette er i sig selv naturligt og svarende til den Ret, som gives Tiendeierne. Det var altsaa det Mindste, man kunde gjøre; men med Hensyn til Tiendeierne burde der vistnok være en nærmere Bestemmelse for, hvorledes der skulde forholde sig i det Tilfælde, at Staten eier Tienden, hvad enten det er Præstetienden eller for Exempel Kirketienden. Det maatte da vel være enten Indenrigsministeren eller Kultusministeren, der optraadte som den ene Part, og det burde vistnok staa i Loven. Men i saa Fald er det da paafaldende, at maasse den samme Minister, som vælger den ene Part, tillige skal vælge Formanden, hvem der tillægges den afgjørende Stemme. Det er neppe betryggende for en upartist Afgjøvelse. Jeg kan ikke se, hvad der skulde være til Hindre for, at man i Stedet derfor forsøgte at lade begge Parter, baade Tiendeiere og Tiendeydere, enes om en Dyrmand, og forsaavidt dette ikke skulde lykkes, da at lade Amtsraadet vælge Formanden. Jeg tror, at Amtsraadet i den Henseende kunde værne om Alles Interesser ligesaa fuldt som Ministeriet. Dette Forslag, som jeg her nævner, er for Øvrigt ikke noget nyt, det fremkom i det Udvalg, som var nedsat angaaende Tiendeafsløsningsforslaget i Sam-